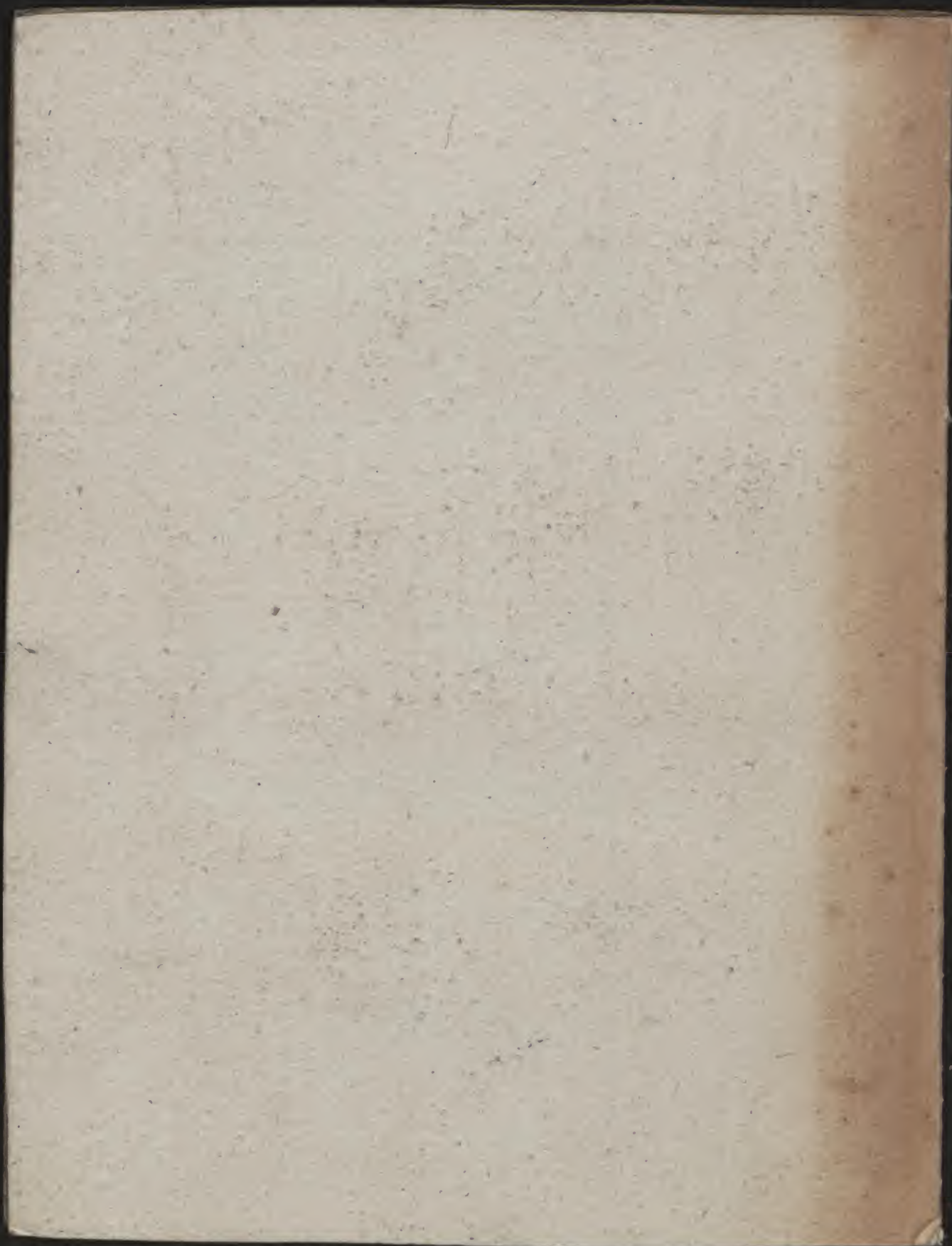
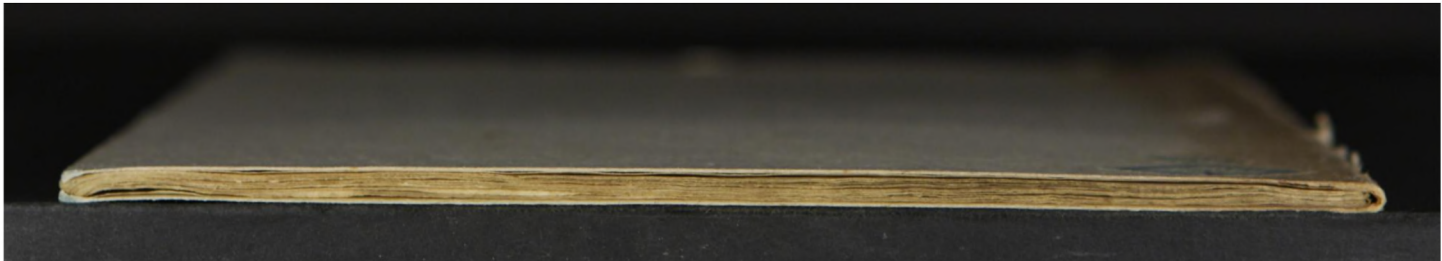

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. Cust. A.11

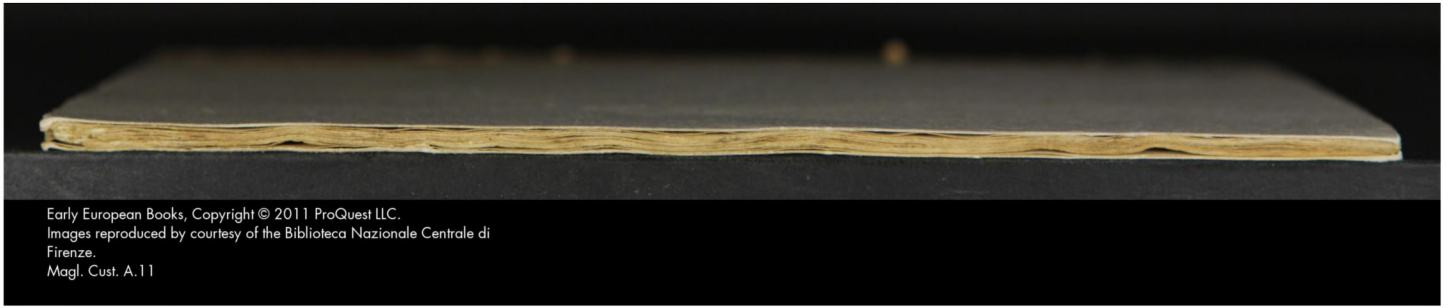

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. Cust. A.11

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. Cust. A.11

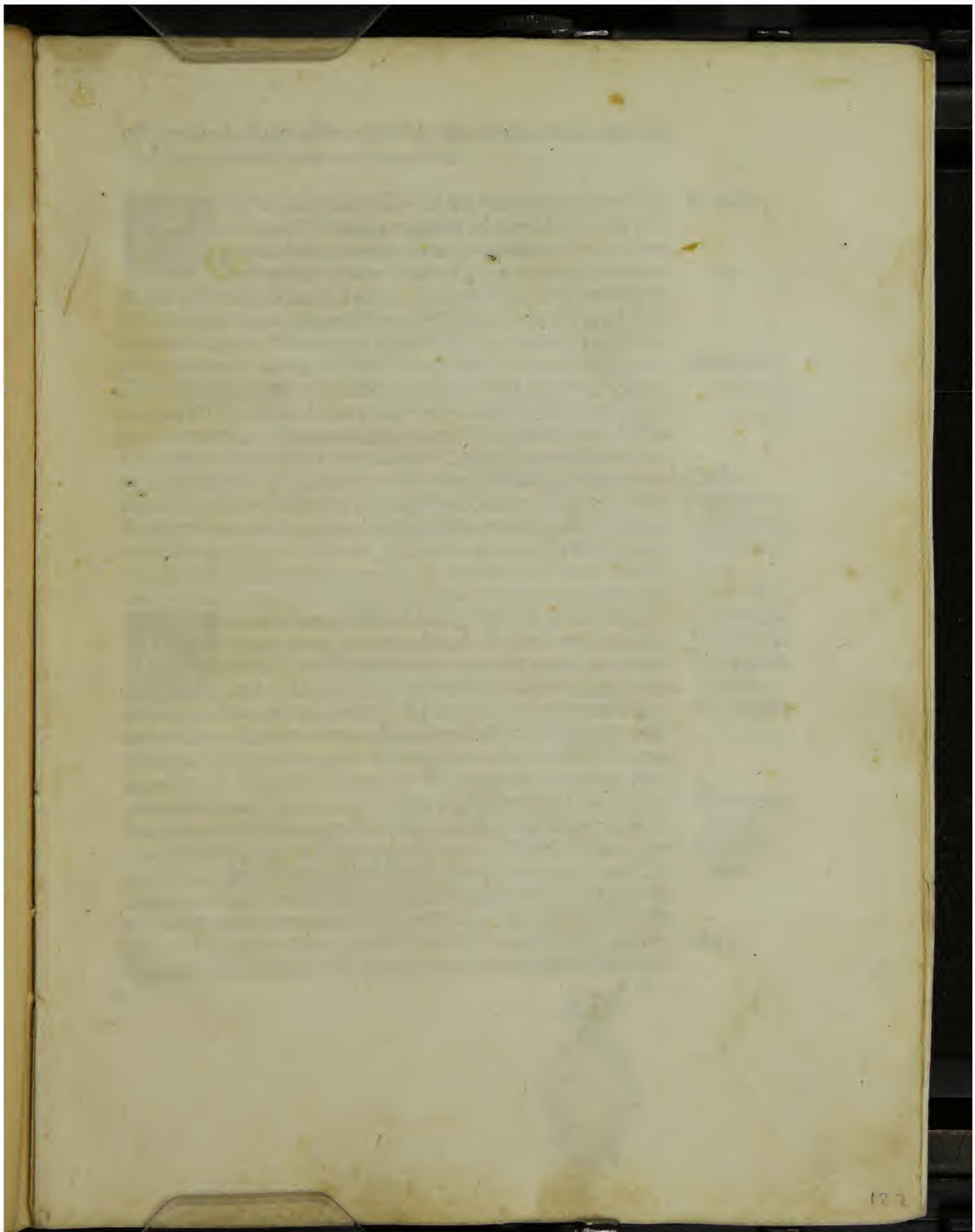
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. Cust. A.11

101 2660

Beltrando de Rubeis Parmensi Guidonis legionis uenetae Du-
cis Filio: Iacobus Cauiceus Parmensis.

Ydram lerneam: Geriōa & Diomedeos equos: Cy-
cladas: & Eistonias plagas & Hesperidum mala ful-
gentia: horrentemq; fucm Archadicum Impetu tur-
bati animi cecinere multi. Ego uero diuinū munus
etiam adiuratus & uolens tacere non possum: Sic a se medulas
& precordia furor. Parcite flammæ: & ignea tella: furtaq; Iouis:
ueneris & ignes. Nescio quid alma: Oriatur maius: Venere dea
Musa externo: faue scribenti Miram hanc Lupam: Excutior
Dilaniorq; & exuisceror. Adeste stelliferi: uolq; omnes: Quo-
rum ad terras maria fontes fulmina montes & Campos ma-
gna est potentia: Fauete afflicto dicenti: Castalii fontes Heli-
conique montes: ferte Inquilinum Mater & puer tellis caden-
tem: hospes uterq; sumus. Si me seruatum ille sumq; omnis ætas
senferit uestræ plurimum amplitudini cōducet: Enim uero Cæ-
sar dum Pompei statuas erexit suas firmavit: Si quid pii oran-
tis uerba possunt me seruare. Dii terræ & maria bestias colue-
re: Quod a diis sit alteri uitio ascribi non debet: Vaccam lupo
ter: Lupam Cauiceus si diligit colit amat ueneratur quid mirū?

Ornelianum urbs est inter Limentinam & Tarusinam
quam Cornelius fuscus dum ad oppitergium
federet quo Romanorum arma & monumenta ser-
uaret ad urbis Romanæ instar condidit: Quæ con-
dictoris nomen postea sortita est: Hanc iuniores corrupto no-
mine Coneglianum uocant: Roma colles: hec collem continet:
illa capitolio: hec arce munitissima gaudet: Muro & fluuiio utra-
q; cincta est: Finitimos Roma bello superauit domuitq;: Hec
pugnacissimam Pannonum gentem igne ferro & præda om-
nia uastantē sedatēq; expulit fugauit ceciditq;: Tarquios Ro-
ma hæc scaligeros tyrānos regno priuauit: Terra hæc oīum fe-
racissima amœnissimaq;: Situ Damascenū Cerere trinacriā: De-
litiis cyprū: Falerno Cretā utriusq; disciplinæ doctrina: Mulierū
modestia ac pulchritudine reliqs urbes aut superat aut æquat. Hæc
ueram romanam propaginem cælesti munere Lupa tuctur:
Quam mortales formidant non metu sed pulchritudinis mi-

Prefatio.

Inuocatio:

Cæsar.
Pompeus.
Io Inachi re-
gis filia.
Lupa.
Cauiceus.
Corneliani
Descriptio
Cornelius
fuscus.
Opitergiū

Panones p-
figati.
Scaligeri
puli.

Lupa.

2. um

ambigit

Phæton.

Vxor

**Lupæ uer-
ba.**

**Cauiceila-
mētatio.**

raculo: Et si luporum maligna est natura ita ut uocem bris
intuenti adimat: hæc sensum & uitā prestat: hoc cauda uirus le-
tale sapit & habet. hæc oppoballamum & rorem caelestem spi-
rat: *Que* oīo diuinā ratus si deū dareſ dono inuisere statui: Vr-
bem igredior: Atriū ia uito: lupā p fenestellam uideo: contremi-
ſco & adorans pereor: Facies animū prestat: timor hoſpitalis adi-
mit: Nescia mens quid agat *ambit*: Desiderio cogente propius
ſio: ignem conceptū in corde gerens: & huic genua fleſcens in-
quo. O dea ex quo olympto deſcēdens ad nos uenis: quo corpo-
re adueſta es: Fare precor: Nā uultus deam & corpus hominē
preſe fert: Heu me miſerū quibus nubila fugat ocellos in me dir-
rexit: Nec maiore flamma concidit phæton: Me numina maris
reſpergite: *Vxor* miſerere predæ lupa: Non eſt tibi bellum cum
hoſte: ſed cū mancipio hoſpiti: lube dea tuus ſum: & ut tuus ſim
cupio: ſi hoſpitē pdis nihil eſt laudis: ſi ſaluas laus tibi maior de-
bet. Pauliſper dea te adeſſe oro ut iermo noſter cōcinior ſit. Gra-
du modeſto: Grauibz oculis: uultu ſereno: ore ridente ſe Lupa
offert: & orantem hoſpitem ſic alloquuta eſt. Ego hoſpes ſtirps
romana ſum: & quem oculis ligo nemo ſoluit: A uenere erudita
hic me contineo: exulter terra quæ me educauit: ego O hoſpes
æneadas enutriui educauiq: ego quicquid eſt terræ & maris il-
lis ſubieci mihi omnia debent: Abi hoſpes uidiſſe ſat eſt: ad quā
ipſe: Per ſagittulæ tuæ dulciola uulnera: perq ſydereos oculos
tuos te deprecor ut pauca abſcultes. Haud loquentem illachri-
mantemq paſſa eſt dea: ſed in ſiniſtram declinans gementem
hoſpitem reliquit: Heu heu diſcedens clamo: Domum me reci-
pio: Ibiq ſedens mentis anxius meam deſleo calamitatem: O ui-
rum infortunatiſſimum: O hoſpitem miſerrimum en te Lupa
ſpernit: nullaq tui cura ipſam tangit: Cæleſtem uereor riualem
Hæc ut uidere uideor preter q iouem amore neminem afficit:
Somnus muttatur in uigiliam: Cybus in Inediam. Caro in maci-
em: uox in ſilentium: cantus in luctum: riſus in ſletum: Lachry-
marum & gemitus plena ſiunt omnia. uiuum ſunus aſpicienti
uideor: O miſeram meam conditionem: O ſortem meā mor-
te inſœliciorem: per hæc extrema omnia uita meā cruciatur: ſo-
lo ſuper cæleſtium oculorum ſimulachro paſcor: quandoquidē
nil aliud miſero preſtatur: Tantarum calamitatum impares ad

cinclm Lupam redeo ut mortem mihi conscirem. In medio itineris De
am offendo (Nam abraualis dies agebatur) propius ut emoriar
fio: Ad quam sic aio: O Dea quae Romuleos caelestibus māmīl
lis tuis nutritos ad fulgentia usq; sidera uexisti: quid afflictū cre
bro uiolatu fatigas? Si te amantem obseruātemq; crutias? mi
nus amanti quid sperare licebit? Sunt ne haec tuae generosita
tis munera? Sunt ne haec mei ardoris premia? Si amans dese
ror: dum odero quid assequar? Te per hanc tuam uenerandam
faciem: perq; diuinos oculos tuos te oro atq; etiam oro obte
storq; ut mei miserearis: Ad quem illa iam loco mota humili
uoce dulcis hospes uiue & uale inquit: O Dii caelestes quid gra
tius? quid fortunatius? quid beatius? afflictō prestare potuisse
tis? q̄ ab ea dulcem hospitem uocari: hoc uerbulum iam laben
tem animulam restituit & tuum mihi O Dea conciliabit amo
rem: hac sorte contentus quo me furor ducet libens sequar:
quantum illa sapit uidet cogitat graditur & sistit: tantum ipse sa
pio uideo cogito gradior & sisto: Haec est amantum amara &
mutabilis fors quae uno desipiscit & respiscit uerbulo.

Nterea Titan dum crutior primū almae matris ori
zonta lustrabat Cum soluendi animi gratia ad Ne
mus apriū se concessit Lupa: angulatim sequor mo
do retrorsum modo dextrorsum modo sinistrorsū
respiciebat aspiciebatq;. Si quid ingenue pulchre callideue fie
bat mihi ipsi ascribebam. O q̄ credula est amantum conditio
quae omnia credit sperat & timet: Sic letus libensq; iter uepres
& dumos fatum meum sequebar: Nemus Lupa ingreditur: pri
maq; deponens indumenta ut uiragines decet se exercuit. Fu
rore caeco captus in innumerabiles speties muttor: modo lati
tans: modo apparens: modo curuus: modo rectus pedetentim
incedo: & qui iminet fonti collem ascendo uultusq; serenos cō
templor mens fuit clamitare O Dea adsum miserere: Sed eius
modestiae memor ruentem sisto & cupidinis furiis agitatū
uix me cōtineo: O q̄ foelix O q̄ beatus cui diuinam illam buc
culam consauari caelo datum erit: Forma audentior factus pau
lisper accedo Vrens frigebam incedens stabam clamans retti
cebam & uolans sedebam: Sic pene exanimis factus ad me con
uersus inquo Hinc abi caucee discede: quid agis caue: tibi fuga

Dies abra
ualis
caucei uer
ba ad Lupā

Lupae res
pōtio ad
Cauiceū:

Amantium
fors
Descriptio
temporis
Lupae seces
sus:

Amantes
creduli:

Fons
Collis:

factus

Albinatus:
Lupae
Verba alu-
nati ad Ca-
uiceum

Lupa sopo-
re cōpres-
sa

Solaris ec-
clipsis de-
scriptio

phoebo mo-
bile pri-
mum

Cais pasto-
ricus

Demogor-
gon

Versus
Pocillator
Iouis:

Amatū cō-
dictio

consule ne pereas. Nam Iouis haec Lupa est hanc orbis colit &
Caelum ueneratur: nemet emonitus in Virbeis reuenio: diui-
nae uisionis simulachro contentus. Intereundum alumnatum
quendam Lupae offendos: is mihi necessitudine non uulgari cō-
iunctus erat: ut me curarum plenum conspexit. O Cauiceae in-
quit est ne tibi ~~illuc~~ restaurandum? Quae te tam graues tor-
pesq; occupant curae: uultum demissus iocunditatem meam dis-
simulo: Amice & comiter rogat fateri cogit: Ignem detego &
flammam corda adurentem pando: suspirio edito non est quod
speres Cauiceae amicus inquit: Tali incendio inflamatus in faci-
em meam concidi: nil aliud q̄ mori optans: animi incertus me-
cum audeo trepido festino diffido tristior letus fio uiuens mori-
or: ad regressum me accingo: precipiti ira & impetu ad Lupam
me meus furor retraxit: uisus sum audire phaetonta fulmine ic-
tum & uultum curru phoebeo excidere: Tanta enim uero caligi-
ne obnebulata est caeli regi: Portenti caelestis nescius a line-
mus propero: Vbi in casula sopore comprehensam Lupam ui-
deo: Illico subiit in mentem uho orbem sole illustrari: qui Lupa
oculis naturaliter oritur: Nam scriptum legitur phoebum nu-
bilo interueniente uel terra se ad ipsum interponente obscura-
ri: Neutro in causa existente: & dormiente Lupa obtenebratur:
facile mihi persuasum est ex ocellis eius phoebum generari: &
dixi: si duos aleret titans coelum: alter ubi? si metu se repressit:
minor est: ut pareat necesse est: Si pareat: ipso maior Lupa: phoe-
bus mobile primum (ut multis placet) ipso ergo primo mobi-
li: maior potentior & dignior est Lupa: Illam inuisibilem pul-
chritudinem contemplante me latratum addidit canis pastori-
cus quo Lupa uigil facta: quae ut demogorgontis sedem intuita
est: non phoebeo sed proprio peculiariq; splendore Lupae reple-
ta est terra: Tanto numine territus supplicue ad eam sic ore lo-
quutus sum: O Dea quae coelum: terras: & maria lustras Respi-
ce q̄ fidus sit tibi noster amor. Concede tuos sacros pedes saui-
tum iri: quod Iouis pocillatori iure negari potest: Si fidei de be-
tur merces: quis me fidelior? si patientiae: patientior nemo: Si
aetati: neq; ad Ledam minor accessit Iupiter: si labori: quis tolle-
rantior? Si pietati: quis pietior. si corculo: quis audientior? Si

observantiae: te ut caeleste munus adoro: quid cunctaris? quid
 differs? Non ne vides duo corpora uno ictu concidi? Dea es:
 Te decet premia: potens es: grandia dare licet: Si te diligentem:
 diligis: plecteris: *non* ne op animaduersione digna iudicaberis:
 Adonem admisit alma Venus: nec hospitem naufragum alper
 nata est circe: & inter regios, sinus Anchisiadem admisit eha:
 Hec hospitia orantem spreuit Regina Phillis: & precantem ope
 hostem & hospitem excepit regula barbara: Non sum trax: non
 graecus: non barbarus quem errore lingue merito asperneris:
 Non sum nudus cui parta effundas: Non sum fetidus: Non oli
 dus: Non incultus: Non incipidus: Non hirtutus quem perhor
 rescas: Non Codrus: non theristes quem auri caritate & cordis
 debilitate respuas. Sed nobile hoc mancipium ut ad tue genero
 sitatis posteritatem reserues Oro. Quod si ad tua vota admise
 ris: Dea esto: si aliter nec digna Coelo: si me servatum custodie
 ris: de te sempiterna laude celebratum carmen relinquam. si re
 ieceris te perpetua labe & me morte foedabis: ellice mi Lupa
 quid dignitati posteritati Vrbis tuae & tantae fidei amantis co
 ducat. Helenae cuius forma per orbem decantatur ifamic dam
 nari uouit quam amantem optato frustrare: Nec ipsa specie mi
 notes: Maiorum exemplo disce amanti supplici succurrere. Al
 unnatus tuus quem vides utriusq; fidelissimus erit: & uenus alma
 nostro fauebit amori. Non est quod timeas. o uirgo cum alti sis
 cordis: Deiectus in solo caelestibus ocellis pauloq; post: eleuatis
 dulciola uocula sic ait. Diu Deaeq; omnes fauete & miserescite:
 hunc uirum in mea uota seruate: & memet custodite: emisso e
 luminibus acuto tello sic exanimatum reddidit ut nihil aliud
 preter quam de Lupa cogitare loqui aut scribere queam: haec
 meae uigiliae: hic meus labor: haec serua libertas: hic perpetu
 us carcer: haec requies una Lupam sequor: Lupae credo: Lupa
 pascor: Lupae sum preda: oculus me fascinoit lupinus: quid fa
 tiam mi Beltrande Comes vides: haec flens & gaudens gemens
 ac sperans & scribens dictito: quae asteriem compressit utinam
 ales fierem: quo oculos meos lupa satiare: Noctu cum uim
 furoris sufferre nequirem: Thalamum curarum mearum con
 scium: & totum petii: loue maximum optimuq; exorauit ut nimirum

nūquo

Adon
 Venus
 Circe
 Dido
 Phillis
 Regula bar
 bara
 Codrus
 Theristes

Helenae

mauit

alioquin

Lupae uer
 ba

quid enim

alioquin

Asterie

Vitio auto
 ris

Angela ex
libano

Varro

Helenæ sa
liga

Sarra mar
catella

Inmanus

afflicto amanti solamen e caelo dimitteret. Sensus in potentia
Corpus ut comprehensus est sensi ad me ingredientibus umbras:
quæ de me querendo dicerent: O hospes quis ad nos per ter
ras: & maria & per tanta pericula te aduexit ut nostra surripere
periculum esto: Et si Cornelianum Romana est Colonia quomo
do Urbis nostræ Lupa presidet: an ignoras unam quæq; Urbem
suo numine regi gubernari custodiriq; Si Lupa Romæ: Quo
modo Corneliano preesse potest: Cui uarro ipse Romanus rei
unicuique proprium autumet deum: Quo furorem ducis o hospes:
puerilis est iactantia bonos accusare & malis laudem querere:
Qui Troada nauigauit tertium aeneidos lucidius interpretatur:
Si me Angelam reliquasque uirgines inspexeris cum nisi animus no
ster in precognita feratur aliter senties: Ego sola sum Angela ex
libano cui iure & merito Urbis custodela debetur: & iunior nunc
Roma hoc munus habet feruatque: Descensus ex alto & ascensus
mihi peculiaris est: In quocumque corpora transmutari meum est:
humanum genus concomitari sorte diuina datum est: Me duce &
custode omnis Orbis tuetur: Apolline ipse longe formosior sum:
Caelum: Terra & Orchus mihi debent & uenerantur: Angela
Lupae preferenda sum: Desine hospes me insectari: & ad tua di
cta scriptaque accuratius & solertius attende. Iam la fauces ad me
purgandum Vox occupauerat meas cum obiurgantem aliam sen
si: Dii Deaque te perdant O hospes. Ioue maximo ortam Tyn
darida & greciae dominatori nuptam inquilinae lupae manibus
lis expositos alenti post ponis: ego sum quæ poetarum principem
in meas laudes habui preconem. Illa inquam quæ decenniali bello euro
pæ & Asiae cruentissima pugna repetita: & ad meos reuecta ut
penates retenta sum: Men ergo hospes reiicis. Nam sicut for
ma & generositate caeteris omnibus decantata sum sic dignita
te & maiestate anteposenda: & scilicet omnes. Ad apologiam
dum me accigo tertia Vox ut motus caeli caput & corda clamore
repleuit: O hospes quoad uixeris labores & lachrymas comites
seper habeto: quandoquidem externos domesticis praeficis: an de
sunt qui hanc custodiant Urbem. Quid lupo inmanis: quid trus
tius: quid sceleratius inueniri potest: Animal hoc caelo terrae
& mari semper inuisum: quis in orbe sapiens uiuit & lupum non
odit: Hanc nostram Urbem Lupae custodia dignam censuisti:

Apud diuinū platonē non ne scriptū relinquitur nomina nō
 ab re posita: quae plerumq; rei effectū demonstrant: Ego sarra
 populorū mater & Urbis uestrae tutatrix: ego sum quae solo
 nomine illud caesareanum uon iniuria mihi vindicare possum
 Veni uidi uici. Ad uos O ciues ueni ut praessem: uidi ut Urbem
 ornarem uici ut uos odientes & affligentes dissipem. Meas er
 go statuas errigite: & cedant omnes. Auribus meis alia uox inso
 nuit: quae dixit? O hospes si lupae statuas errigis facile Vrbi no
 strae cōtinget quod Plamico regi euenisse tradit antiquitas: qui
 cū in sinistra de se benemerētes firmasset: mercenarios uero in
 dextra collocasset irritati amici a rege descuerunt: Lupa romu
 leos aluit: ego Maria Edera liberū patrem custodiui: uirtuti sem
 per adhereo: pro mea dignitate uiueo: uitia exedo: forma pol
 leo: mores optimos amplector Non sum reiicienda. quinta uox
 sic fremens ait. O bone hospes q̄ prudenter & belle tibi ipsi cō
 suluisti. Socratem illū humanae diuinaeq; sapientiae Oraculum
 inmittatus: qui tales uiros nos cōtemplari docebat: quales ipsi fie
 ri cupiebamus: & si uiui hominis forma carebamus: exalati saltē
 simulachra errigeremus: ut eorū exemplo moribus & doctrina
 uitam nostrā institueremus: O hospes q̄ malus es: qui ut bonus
 efficiaris Lupam sequeris: quae suae malignitate naturae ad de
 teriora prona est: Si Urbem hanc Cornelianam romanorū pe
 natibus: aut imaginibus ornare instituis quanto prestat illorum
 statuas **erigere**: quorū exacta uita aliquid sancti beatiq; conce
 dere potest: quis malos sequit̄. & bonus uult uideri: quis pallan
 tes & uagos & stabilis uult haberi: Deerant ne tibi illorū uirorū
 monumenta qui Urbē hanc meritis uirtute gloria & amplitudi
 ne illustratam auctamq; reliquerunt quandoquidem nos roma
 nos scribis: cum liquido constet deriuatium naturam primiti
 ui sapere: An forte reris o hospes Romam plus debere Furio
 Fabio scipioniq; liberatoribus: q̄ censorino qui eam sanctitate
 & uitae moribus ornatu. Si liberatores respicis me Lucretiam
 haud respues: quae sceua tyrannide patriā liberaui: Si censori
 num attendis: Men negligis: quae ut mores & pudicitiam custo
 direm mortem uoluntariam obii: quod neq; fieri negauit Peri
 pitheticorum princeps: qui pro uirtute fortem oppetere uirū
 prudenter in ethicis docuit: Si fortitudini: Si moribus: Si pudici

Plato

Caesareum
dictum:

Maria ede
ra
Rex Plani
cus:

Lucretia
berillata:
Socrates:

erigere
Bonū uirū
malos nō
sequi

Furius
Fabius
Scipio
Censorinus
Tarquinius:

Aristoteles

MARIA

Rosolia:

Neptunus:

Pallas

Athenae

Angelica

berillata:

Garamates

Lutia azo-

na

Pompeus

Sol Oriens

tia & patriæ liberatori statua debet: mihi Lucretiæ haud negan-
da est. Vix finierat quâdo sequentem eam aliam excipio. O ho-
spes mentis inops ad te reuertere: & audi: Certantibus dñs de
nominis Impositione Atticæ urbis: quæ tot semideos: & heroas
alut educauitq: quorum exemplo & doctrina mortales uiui-
mus: Iouis optimi maximiq: oraculo responsum est uter certan-
tium deorum meliora ostenta educeret: Is urbi nomen impone-
ret: Neptunus equum: & Pallas oliuam protulit: Ille bellum: Al-
tera pacem respiciebat: Iustiorum & æquiorum respexit deus: &
Palladem Urbis honore decorauit: Si futuri (ut te nemur) p-
spicimus: quis hominum utilius consultiusq: me hanc Urbem
tutaretur custodiretq: Si nomen inspicias generosius antiqui-
usq: nihil repperitur: Si florem rosâ sum: quæ odorem pacis &
bonitatis spiro: Si genus: ex Libano nata sum q̃ iuniores ex alba
no uocant: lube ergo O hospes columna marmorea inscribi.
¶ MARIAM ROSOLINAM ex libano natam Urbi merito:
pulchritudine & dignitate pudicitiaq: Urbi imperitare debere:
& scileant obtrektatores: Aliam ad me ingredientem umbram
in hæc uerba prorumpentem accepi. O hospes si Barbarus
es subeat in mentem maximum. Persarum regem canem a-
luisse: & garamantum regem canes in regnum restituisse. Nec
inter pennates nec inter Deos canes relati sunt: Si catholi-
cam cales disciplinam humanatum iouem maximum nostrum
Aselouum euangelica traddit ueritas: nec asinum ueretur chri-
stiani: Moueant te magni dei & tantorum exempla regum: nec
plusq: expediat Lupæ concede: nam dente ferino: oculo o fasci-
nante: Ore uorante: Veste maligna: pede q: furuo tecum sem-
per aget: Ego Angelica folium Sibillæ extra dentes recito: cre-
de nam ut reor si me oculo & mente inspexeris forma: pudici-
tia grauitateq: inferiorem Lupa me minime iudicabis: Lingua
modestiore & lepore decoro audio dicentem. O hospes si ma-
gno Pompeo & sapienti Imperatori credis dicenti, siste: plures
orientem q̃ solem uenerari occidentem: & quid agis uide: Ego
lux crescens lucia aspernanda haud sum. Si utras nos graui iudi-
tio suspexeris Luciam de patria benemerentem sua laude, haud

defraudatam relinques: Enimuero maioris flagitii dignus cen-
 setur qui iniuriam facit q̄ qui patitur: Hoc ergo meum simula-
 chrum statuendum: errigendum adorandumq; iube: ut uirtuti
 meae: & animi tui bonitati consultum uideatur. Truncus sine
 capite sine uoce corde & spiritu: Sopore profundo sepultus ia-
 cebam: & uolui sepicule in uiuum me errigere: sed uiribus re-
 missis id prohibebatur: Promothœum quod poteram exora-
 bam ut igniculum quo in animam uiuentem proflirem infun-
 deret: Cruciabar: astantes umbræ uelut canes efferebantur: cla-
 mitantes detrahebant: accusabant: & conuitiabantur: Adest en-
 & alia uox quæ intonat: O grauis hospes est ne apud te tam par-
 ui hæc nostra Vrbs ut custodiendam uoranti Lupæ commit-
 tas: quid miser egisti? Te phrigius moratur iuuenis: Te infœli-
 ces expectant Vmbræ: Te muti accusant manes: Infœlicitatis
 genus maximum est fœlicitatem non cognoscere: O q̄ male
 rei tuæ consulisti: O q̄ egre Vrbi nostræ prospexisti: Me abii-
 cere uideris quæ cælum: terram & uniuersa moderor sine me
 nō est rectū: nō pium: non factū: non iustum: non fidele. nec dei
 cultus: Ego O hospes sum prudentia: mea est terra: & quicquid
 Coeli orbe continetur: Fœlix patria quæ me continet: colit: &
 ueneratur: Per me reges regnant: & principes imperant: hinc
 mali abite: sola ego Prudentia uiuo. Timor sensim intima con-
 cutiebat: uorabat: exedebatq;: Quid agam: quid sperem: quid
 timeam ignoro: Simulachra mille minitania mihi assistebant:
 Clamans clamabam: me clamore replebam: & flebili gemitu
 precordia resonabant: ad quos confugerem quæritabam:
 hac illac mente & uita profluebam: & qui misero manum por-
 rigeret nemo erat: Circunstabant diræ Vmbræ: quas cerbe-
 rum iudicares: terribili me uoce & latratu persequiebantur:
 Instabant: Vrgebant: cogebant: minabantur: cædebantque: &
 inuictum reclamantemq; ad iudicium trahebant: Consules ade-
 rant: Licitor paratus: accusatores graues & infensi: ensis nudus:
 clamor popularis qui me terreat: horam dicunt umbræ: Ad
 quas conuersus miserrimus aio: O fortes commilitones: piæ

iniuriam

Promote-
us

Prudentia
q̄druiua

Cerberus

Auctoris
ad uirgief
dprecario

uestram

Virginum
furor
Matrona

Orpheus

nostro

Alia matro
ne oratio
Hercules
Alexander
Hannibal
Pyrrus
Pompeius:
Scipio:

uirgines & numina sarra: Sunt ne apud uos deas hospitia uiolanda: hac mente ad uos ueni numquam ut amplitudinem dignitatemque uestram corrumperem: si magnes ferrum: quod est extra speciem trahit: quid mirum si mortalis mortalem amore afficit: uestram ingressus Urbem Lupae cuiusdam dulciolis oculis exanimatus paucula dixi: non quo uestra dissiparem O meae comilitones: Vos uos omnes caelestes estis: & caelestibus longe praestantiores si me seruaueritis: Non uos ferro aut igne adortus sum neque Urbis uestrae euerfor: neque uirtutis corruptor extiti: non sum uobis o uirgines manus quibus in pectus meum ferrum condatis: non uobis ora quibus dignitate uestram & hospitem infamia & animaduersione affitiatis: non sunt uobis corda quae hospitis sanguinem sitire debeant: non sunt pedes quibus hospitis periculum accedatis: Nam quanto quisque dignior est ratio ad misericordiam promptior esse iubetur. Hanc o pie uirgines cordis ferociam ponite si qua est: Vos gens sacra. Munus deorum: & ueneris turba: Quid in hospitem uobis deditissimum scaeuitis: quem ut custodiatis oro atque et oro ualete diuae uirgines: & mei memores este: Rape hunc o Licetor inquit qui nos nostraque contempsit ut cruci affigatur. Aderat & matronatus omnis in me omni fera crudelior: Matrona oculo glauco: fronte decora: Linga diferta: gracili collo: manu uenusta: pede procero: passu modesto: habituque nigro me hospitem ut orpheum dilaniandum clamittat: eya comilitones in hunc crudelem dente & ferro sceuite: qui cetui nostro lupam prestare dicitat scriptatque: Aluit ne Lupa duos: aluerit esto: & ego ipsa uiridis aetatis matrona patriae meae decem germina peperit: pie nutriui educauique: & reiciit: Ite cite uiuum rapite dispergite & igni comburite: Ira furoreque concita Lupam manu percussit: & ad Consules iterato conuersa ait: Non est O consules quod motus meos miremini si super aetatem uires & decorum audentior facta sum: Herculem incredibile subiisse labores historia legimus: Et Alexandrum Macedonem per tot uastas regiones: & dissonas linguas & populos innumerabilibus periculis & laboribus ad oceanum usque penetrasse: Hannibalem & Pyrrum in Italia eduxisse: scipionem Pompeium & Caesarem: Scyllam & Marium tantae regis mole diuersas orbis puittas lustrasse: quod eos ad tam grade piculum impulit: ille me ad

hæc subeunda cogit: hic est ille laudis & gloriæ amor: pro quo
 oppetere gloriosum est: Romani de finibus certantes domesti-
 ca & externa bella gessere: Qui d mihi gerendum relinquitur:
 quando de penatibus deq; urbis nostræ gloria nobis est conten-
 tio: Non ne apud Platonem scriptum relinquitur iocratem il-
 lum omnis sapientiæ uirum ob introductionem nouorum de-
 orum damnatum: Enimuero nec minori supplitio affici debet
 hospes qui externos penates adducere conatur. uidete consules
 quem uobis & patriæ eligatis: si Lupam errigitis fallamini: si in
 eam truciter animaduertendum putatis consulte agitis: Lupa
 nil trutius: nilq; inhumanius repperitur. Longe hac præstatio:
 formosior: elegantiorq; cum sim me præferte: palmam date: la-
 uro coronate: curru condonate: statuam mihi effigite: Longe sa-
 mor est modica imperitia cum modestia: q̃ omnis peritia cum
 petulantia. Lupa hæc patulum semper os gestans sanguinem si-
 tit: insidiatur: uorat & dispergit: Quid uobis proderit O Ciues
 si hanc præfeceritis: & in me benemeritam iniuri sitis: si mihi af-
 fensi fueritis: uita uobis & patriæ facietis: si aliter neq; deo neq;
 patriæ gratificabimini: & uestri ingrati eritis: & minus q̃ par sit
 sap. entes iudicabimini: Non est nobis O Consules disceptatio
 quam iure queri oporteat: sed de honesto & utili est nobis con-
 tentio: si Lupam errigitis quorū res uestre: quo nomine cen-
 sibimini: Quo condicte gloriabimini: An condictrix urbis
 uestre Lupa fuit: An legumatrix: quid uobis cōmune cum lu-
 pa: ego sepe urbis uestre studiosa fui: & futura sum: & sic abie-
 cta & disiecta & inhonorata ero: Et ne uos o Cōsules spes mea
 forma & unica q̃ firmi sitis nō extimesco. & si qd ab hoc hospi-
 te suasi estis recedite & me errigite. Dixerat astabatq; Lupa quā-
 do grauib; oculis uultu sereno quē niueus color rubore iussu-
 sus honestabat: Cæsarie crispa: comaq; aurea ab imo collo uen-
 tilate quæ diuinos illos humeros ornatat lygurgi precepta imit-
 tata qui ciuib; comam ferri iubebat: ea de re ut qui formosi es-
 sent formosiores: & qui truces terribiliores redderentur: & il-
 la laura: prompta: apta: nata ad diuinum leporem lingua sic Cō-
 sules alloquuta est. Non ut quemquam accusem ad uos process-
 o Cōsules. sed ut uobiscū agā qd utilius quid iactius qd ue rei pu-
 blice conducat: Matrona hæc quā pro mea in eam obleruantia

Cæsar:
 Scylla
 Marius

Plato
 Socrates

Cōuitia ad
 uersus lu-
 pam

Lupæ ora-
 tio: respō-
 siua:

commoti

Angela op
positio:

Parma emi
lia ciuitas
Lupog fa-
milia:
Mantua
Patauina:

Lupae res-
ponso ad
Angelam

semper dilexi colui & amari plus astutule q̄ iuste loquuta est: A
nimaduertite Consules ne Matronae declamanti emōmōti in
sententiam suam conueniatis: eligite pro dignitate uestra quid
mauultis: Si romanum orbis terrarum dormitorem conditorē
uestrum profiteamini: Lupam collere congruit: Si orbis uetustis-
simam egyptum plurifacitis: Lupam ueneramini: Si ex alto spe-
randum est: Lupae credite: quae relatis in Coelum romulis sem-
per alistit: Si regia ditis uobis timori est: Lupam obseruate quae
ex inferis auxilium Busyridi tullisse fertur: Colligite ex hiis Co-
sules Coelum: terram & inferna Lupae debere: Quiesce Matro-
na & mente tua reuolue. Iram & celeritatem consilio plurimu
officere. Cede his penatibus Matrona quos roma: alta egyptus
& etruria uetus Ciuitas non indignantur: Cede Matrona quo-
nia nō est nobis cōcertatio de re: ut cedendo pudere te debeat:
Cede Matrona quoniam in nullo diuinitatem mihi defuturam
& tibi minime profuturam uideo. Quiesce Matrona libens ut
tibi consultum uideatur. Dixerat quando ad Tribunos conuer-
sa Angela sic diseruit. Sunt ne apud uos o Cōsules tanti huius ho-
spitis ficta mendatia: artes ulixae: & figmenta ut extorrem Lu-
pam nobis preponatis: Si bene nostis o. Consules Parmensem
& amore exanimatum hospitis dicta & scripta testant: ex utro-
q̄ enim iure suspectus redditur: Apud Parmam emiliae ciuitatē
Romanorū Colonia fidissimā de qua Cicero in Philippicis me-
minit: ex Vrbe eiectā hāc lupog familiā sedē haud obscurā po-
suisse: quae postea plures Fabios: Marcellos: & Catōes peperit:
aluit: educauitq̄: Si historiae creditur: Claret & haec familia tam
mātuae q̄ Patauī ut ex marmoribus colligitur: quae in Delubro
diui Antonii patauini referuantur. Ex cōmuni igitur patria fit
hospes suspēctissimus. Nec est tam sapiens: neq̄ tam circumspe-
ctus qui errore cupidinis non labatur: lubete o Consules hunc
hospitē nostra dissipantē sequestratū iri: Dicta scriptaq̄ eius si
quae extāt rescidite: meq̄ urbis nrae principē designate: & i cām
si placet: dicat Lupa. Cōsules elegātī o fone moti hospite seque-
strato Lupā ad tribunal accersere: quae i haec uerba loquuta est:
Vestru oium Ouirgēs me pudet: urbisq̄ nrae miseret: aduer-
sus q̄s nō Cōuicia: nō bella: nō rapiāe: nō caedes sed laudes rerū
q̄ gestarū preconia dicūt edūtur scribunturq̄: Et pro scribēti pa-

rari exitium procuratis? Quis unquam hospes apud nos de no-
 bis deq; patria nostra sollicitior diligentiorque hoc hospite fuit?
 & pro meritis mortem cogitatis? O Consules uestra non ha-
 bet censura iudicium quo hospes plectatur. Nam si optima quæ
 nunquam uidimus laudare cogimur quanto magis uisa iube-
 mur? Ad hanc nostram urbem nemens hospes quid laudabilius
 gloriæq; conditoris convenientius perpetua laude celebrare
 potuit debuitue q̃ Lupam? Vultis iubetis ne Romanam Colo-
 niam alienis celebrari ornariue insignibus? quibus Roma con-
 tinenta est. Credite omnes: nec sit qui hospiti uiro optimo & d̃ no-
 bis meritissimo succenseat: Quando Urbem nostram pro sua
 uirili ornare contendit: Audi me Angela quandoquidem exem-
 plo christiano suspectum hospitem reddere conaris: Euangelio
 christi credis an ne? responde soluto loquutus: euangelio astipu-
 lor inquires: Ioannes affinitate patria gente & gratia christo acce-
 debat & euangelii scriptor fuit: & creditur: Et tamen nulla scri-
 ptura suspectus redditur: Crede & eodem exemplo hospitem
 uera falsum: Cæco exanimatum amore accusas damnasq; ho-
 spes bonus est: & gloriæ magis concupitor q̃ lasciuus amator:
 Quis hostis hostem laude prosequitur? Laudat hospes amicum
 & suspectus est: sed quia malis semper uirtus odio fuit: ideo su-
 spectus: Nos docuit quod nemo alius ipsi omnes debemus. Cū
 raptas a Busyride athlanti patri filias restituisset Alcides maio-
 re munere condonari non potuit q̃ scientiam doceri: Quid gra-
 tius quid optatius beatiusq; huic nostræ Vrbi contingere po-
 tuit (si sapitis o uirgines) q̃ suæ regē monumēta accepisse: quæ
 nos ad longe maiora incitant accendunt inflamant & cogunt:
 Eni uero themistocles melciadis regē gestæ gloriæ stimulis agi-
 tatus noctes duxit inquietas: Nō ne est apud uos illa preclara sci-
 piōis uox dicere soliti: mirum imodū ad Clarorū uiroꝝ gloriā
 se inflammari: Cum eorum statuas in foro erectas uideret: si ex
 statuis errigi iubemur: quanto magis ex rebus nostris accendi-
 mur: hunc ergo hospitem amate colite & obseruate: Præte-
 rea si romuli inter deos merito relati sunt quid eorum altrici
 debetur Lupæ? Sine qua omnino animam efflasset: ais enim
 in Corpora queuis te mutari posse: uel quodcunque corpus
 assumere tuum est: & in quasuis formas uerti: hoc neque spi-

Roma:

Ioānes euā
gelista

Busyris
Athlas:
Alcides

Themisto-
cles
Melciades:
Scipio

ritibus immundis fieri posse negatur: Nam quando duo in Cau-
sa concurrunt certius & uerius semper debet attendi: Lupa ue-
ra: angela dubia: non est igitur q̃ Lupam de falsa ambitione glo-
riæ insimules: hanc finito: quia dea est: & pro penatibus cole.
Responsio Te tua fallit opinio o Ledeia quando bello repetitam & preco-
ad helenā nem homerum habuisse te magnopere *iactas*. Te sola gretia re-
Ad sarram pettit: Lupam omnis orbis petit colit & Veneratur: Et eam ad
responsio Cælum resonanti stillo effert: cedat ueritati ambitio: Diuinam
 illam platoniam maiestatem optime d̃ nominibus sensisse nō
 infitior: neq̃ conuenientiori: neq̃ excellentiori nomine desi-
 gnari potui: quam sub nomine Lupæ: quæ longe plusq̃ sarra im-
 portat: Si tempora loca & scripturas enucleaueris id ipsum sen-
 ties: Rheā uestalem mars uidit amauit cognouit compressitq̃:
Rhea uestalis Condictores almæ urbis peperit: metu uitæ exportari iussit: nā
Mars lege cauebatur ut si uestallem uir cognouisset terra conderetur
 moritura: mater damnatur fetus iam expositus cælesti munere
 alendus mihi designatur: Rogo o Comitones meæ quæ alteri
 us animantis sollicitudo: quæ in propulsandis inimicis feritas fe-
 ritati Lupæ æquari potest? Tunc silua nūc urbs quam rudes co-
 luere coloni. Nec aliud plusquam Lupam formidauit: relinqui-
Ad Mariā tur ergo nomen rei optime conuenire. Mi dulcis Maria distin-
Ederā re gue tempora & inteliges scripturas: Quid romano cum Indo:
sponsio agimus solum de honestanda ornandaq̃ nrbe Corneliāna ro-
 mana Colonia cui nihil proprius neq̃ conuenientius quam Lu-
 pa designari potest: Si unaquæq̃ prouintia sibi proprios pena-
Ad lucretiā tes uendicat: ad te o mulierum ornatissima Lucretia me conuer-
beryllatā to Oro quis truncum precidit: & frondi parcit? Truncum dam-
responsio nas & folia arentia magnifacis: Ignoras Furios Camillos Scipia-
 das & romanorum reliquos a romulis meis nomen & famam
 traxisse: & urbem ab eis suscepisse? Bellatoribus uictoribus ple-
 na terra esto: Sola est Lupa quæ conditores aluit: Urbem er-
Ad Angeli go regat necessum duxi: Reffers nescio quos canes O Angeli-
cā berylla ca: Si quos canes capræ & asini lactauerunt: in medium prodi-
tā respon rent ad eos capiendos Orbem Sufficere non arbitror: Sed quid
sio ad hec? Cum exempla ad consequentia non trahantur: Canis
 non est relatus: Neq̃ Lupa relata: falleris: Quando neq̃ genus
 neq̃ spetiem itelligis: Lupa hæc bipedalis ellegans formola pul-

thra uenusta pudicitiae & morum plena est: merito ergo confer
uatrix & auctrix Vrbis appellari debet: & ei ob reuerentiam di
uini debentur honores. Te quoq; O MARIA rosarum flos ap
pello & si nomine & re Caelo digna censeris parce: haec roma
na propago ut sub Lupa custodiatur guberneturq; cupit & op
tat. Teq; o lucia unico absolua uerbulo. Solem nunq; apud me
occidere perspectum est: ne te afflictes: æquo patere aio quod
astra iubent. Teq; ultimo loco o maxima mulierum prudentia
adesse iubeo: enim uero de te satius est retticere q̃ pauca dicere:
tuis auspitiis regitur quicquid est: tuoq; ductu cuncta disponun
tur: Sed ne res haec nostra publica a laude sui conditoris se alie
nare uideatur me Lupam Vrbis ducem designat: Vos uos o cō
sules spes mea firma & constans iudicium hoc auctoritate uestra
perpetua firmabitis: quod si aliter senseritis romano condito
re Cornelio uosmet indignos & laudum uestrarum preconem
hunc hospitem dubium incertum & uanum comuni decreto iu
dicaueritis. Conuersi in se consules omnibus fide integritate iu
stitiaq; mirum imodum librat in hunc modum uerba fecere:

Di Coelestes penatesq; gratias uobis ingentis agimus &
habemus pro tantis in rem nostram publicam diui
nis cumulatissime colatis beneficiis: potissime q̃ aene
ada nos stirpe honestaueritis: & ne Cornelio condic
tori nostro & Vrbi ingrati uideamur & simus: Lupam Corne
lianæ Vrbi nostrae dignitate: maiestate & caelesti forma prae
ditam praeesse declaramus: firmamus: Sancimus: acclamamus
q̃: ei q̃ honores exhiberi caelestes perpetuo iubemus: ille & pla
udite populus & reliqui.

Rosugum uagantemq; Anchisiadem Cycladas nō ali
ter extinuisse ferunt q̃ Consulum sententiam & po
puli uoces matronatus & uirgines quae paulopost in
globū redactae sicut turtures desertae: & dulces palū
bellae gemitus & raucas edebant uoces: Heu heu dicentes quis
malus hospes aduentauit ut nos perderet deleret dissiparetq;
Modo Cōsulē: modo hospitē: modo Lupā: modo cōelū: Terrā
& astra crudelia uocabāt: accusabāt: detestabant criminebantq;
& ad plebis Tribuōs reclamādū cēfuerūt: Populus oīs aceriati
ut fornicag; nidiſitia bruriebat: uirgīes Cōsules adēūt: Matrōa

AD Mariā
Rosolins
respōſio:
Ad Iutiam
azonam:
Ad Prudē
tiam

Verba Lu
pae ad cō
sules:

Sententia
cōsulum:

Aeneas
Cyclades
Cōparatio

Matrona
rū cōuitia
Cōpatio

b i

Aduersus
consules
matrona:
Iniquū ī Su
lanā iudi
cium:

deuiantis

ingenue

Ad tribunos
cōuersio:

Increpatio
ad Tribu
nos & po
pulum:

Electio tri
bunorū

Laura

Cornelia

Alexādria

q̄druiā

Apolonia

ædera

Veronica

Colla

Maria Col

la

strophio caput ligata ad Cōsules populo astate ī haec uerba ar
gutula prorupit. De uobis o Cōsules cū mali sitis ante oīa quae
ri mens nobis est: q̄ tam inique: Iniuste insu'seque de Vrbe deq̄
nobis fēseritis: Imittatores iniquorum iudicum qui totum Isra
el falso fedarunt: Aut cordis caecitate: aut oculorum concupi
scentia: aut auro corruptos uos esse fateamini: necesse est: quan
do quidem ab omni aequitate: iustitia: & rectitudine *deuiantis*: At
tendite populus & tribuni: Audiat Caelum: Videat phoebus &
inmania nobis aduersantia fata: Sunt ne haec O Tribuni pecto
ra pudica: Corpora *ingenue*: species caelestes: diuinaeq̄ ima
gines Lupae huic postponendae: quis de uobis o Consules non
nauseat: quis non indignetur: quis nō succenseat: quis hanc ue
stram feritatem non damnet: quis uestram hanc non admire
tur insolentiam: Vos o Tribuni quibus hortatore opus esse nō
scio: Si ad studium Vrbis parati estis hanc nostram rempublicā
conseruate defendite & augete: Et si callidi estis uidete ne ī ma
nus hostium ruatis: qui omnia suo arbitratu uexabunt dirripient
depopulabunturq̄: Vos pro uestro ingenio & Vrbis dignitate
hoc Lupae simulachrum deicite & confringite: dicta Consulū
rescindite dammate & comburite: & unam ex hiis quam uultis
pro uestris penatibus errigite confirmateq̄: Quid facitis: quid
cesatis O Tribuni: quid dormitis: quid desides estis: quid hoc
sibi uult scilicet: quid tenui sub murmure uoces: Prodire
ex quo o Tribuni in simulachrum Lupae non audetis: Consu
les hos aut trucidatos: aut exautoratos reddite declarate & iube
te: esse: & Matronas excelentis ingenii & prudentiae tanti iudi
cii iudices & cognitrices elligite designateq̄ iure iurando eas fir
mate quo iustitiam & aequitatem seruent. Tribuni plebis popu
li decreto quatuor Matronas elegerunt Lauram Corneliam:
Alexandriam quadruuiam: Apoloniā ederam: Veronicam
q̄ Collam: comuniq̄ decreto declaratum sancitumq̄ est ī hunc
modū: qui aliter q̄ Matronae diffinierint fēserit piaculū esto:
Ad Tribunal se receperunt uirgines & Matrona apud quam tā
ticertaminis suma erat: placuit in tanto angone hospitem uoca
ri: quem cū Maria Colla Matrona uidisset ait: O miser hospes
te ignes cruces & tormenta morantur: hinc abi scaeleste: Siste:
capite & trudite: recede ueni: ad tot iussa quid faciā ignoro: Vo

cor reiicior admittorq; iubet uirgines & Matrona Causa dicef:
 Ad q̄s timidulæ sic aio: Themistocles Atheniēsis uir isignis O
 Calētissimæ regē oīum estimatrices iterogatus qđ acroma aut
 ei uox magis placeret: respōdisse fertur: quæ meas Laudes nū-
 tiat: & desertum uirum optima narrantem in regnum libens ad-
 misit Regina Cyrce: quid ergo de hospite qui rerum uestrarum
 fundamenta iecit: faciēdum arbitramini: Non desunt hospiti (
 credite) qui laudi uestrae insidientur: si a uobis elicior: omnis ue-
 stra laus & gloria concidet: si condonatus a uobis abiero uerita-
 ti testimonium perhibebitis: Non sum calisthenes philosophus
 qui cum male regem laudasset cum dehonestauit Alexāder ma-
 cedo: ego uos pro uestra dignitate & mea uirili laude perpetua
 ornaui celebrauiq;: & longe maiora sum dicturus si rei meæ ra-
 tionem habueritis: hoc recens muliebri disidium opprimate: ne
 forte cum radices miserit robustius & intollerabilius efficiatur:
 quod si feceritis uobis bene cōsultum sentietis: En uiragines cui
 bellū infertis: Lupæ an penatibus uestris? Cui iniuriā irrogatis?
 Lupæ an decori uestro? & uobis ipsis? Rhodii pluris statua pro-
 togonis q̄ Urbē fecere: Hanc ergo diuinā formam Urbē uestra
 eiicere curabitis? Tantū lupa forma quantū historia Liuius pre-
 stat. hanc si pro dea colueritis ad eam uisendā honorandāq; oc-
 curret Orbis: huic O Tribuni honores amplissimos decernite:
 huic diadema imponite: hanc pro uestris penatibus obseruate.
 si hospes uos uestraq; laudibus prosequor: i caput meū quid mo-
 liri uidemini? Quod si feceritis uobis facile eueniet quod Athe-
 niēsis cōtigisse fertur: qui cū socratē munere uitæ priuassent:
 secunda penitētia ducti accusatores publica pœna cruci affixos
 dehonestarunt: & eū immortalitatis honore & statua decoraue-
 runt: & Photionis optimi imperatoris Corpus expositū eiectos
 q̄ cineres ex Megarico agro in urbem comuni impensa repor-
 tari iusserunt: Videtæ Matronæ & uirgines ne liuoris stimulis
 agitatae in illud detestabile ingratitudinis uitiū incuratis. quod
 eueniet si me & hanc diuinā Lupā reiicitis: & Urbis uestrae Lu-
 men q̄ totius extinguetur: Et si Cyprum honestauit uenus Urbē
 hanc Cornelianā Lupa lustrabit: huic ergo colla subdite: Dixit
 hospes quando Maria Matrona cuius pectus ad Lupā & ho-
 spitē ut Oceanū impatiens fluctuabat: ad designatos iudices ait

Themisto-
cles

Acroma:

Cyrce:

Calisthenes
phus:
Alexander

Rhodii
Protogēus
Lupa
Liuius

Socrates:

Photion

Cyprus
Venus
Cornelia
num
Lupa

Matrōe o-
 ratio:
 Asia
 Europa
 Rōana ref
 publica
 Ajax
 Trasume
 nus lacus
 Mulieres
 lētia exa
 nimatē:
 Phoenisa:
 Hospes tro
 ianus
 Dōitianus:
 Amazonē
 Camilla
 Pallas
 Venus
 Cælestrina
 grantia:
 Senatus co
 actus
 Discepta
 tio iudicū
 Lauræ ora
 tio
 Collopho
 nii: Chii
 Salaminii
 Smirnei
 Homerus:

iniquo iudicio O prudentissimæ iudices Asiam & europam con
 flagratas & pene euerfas legimus: & romanā rēpub. ad internū
 tiē usq; redactā & tantarū laborū herōē Aiacē mortē sibi consci
 uisse a maioribus nostris accepimus. Animaduertite nam gau
 dium & tristitiam ex eodem fonte oriri scriptū relinquitur: hi
 storia eleganti & famosa proditum est cæso apud trasumenum
 romano exercitu mulieres filios opperientes qui cum preter
 spem rediissent lētitia expirasse: & quod dolor non potuit gau
 dium cōsumpsit: & phenisam hospitis Troiani fuga accepta exa
 nimatam esse: Si Lupam preesse iusseritis nimium ellata expira
 bit: & uirgineus iste chorus mestitudine confectus efflabit: & sic
 uno contestu Urbem hanc tantarum Virginum interitu macu
 labitis: In uobis o sapientiss. iudicatrices omnis spes nostra repo
 sita est: errata Consulū castigatē: & reformatē: Nam & roma
 nus senatus Domitiani Imperatoris male acta rescindit: In me
 lius se muttare non imbecilis sed prudentis uiri offitium est:
 Si mentis uestræ est perpetua pace & quiete animos Ciuium
 firmare cælestem gratiam pro penatibus uestris habete. A
 derat uixta Matronam Virgo quam probe Athlanticā uocita
 res: hac designata inquit Matrona: O iudices electa uirgo hæc
 hanc tuttabitur Urbem: Nec maiore ducae pugnauere Amazo
 nes: Nec hac fortior camilla fuit: nec Pallas agilior: nec uenusti
 or Phasia: Non est o Ciues & populus gratia cælestis aspernan
 da: hanc imberbem & femellæ Celestrinam Grantiam uocant:
 quā litterarū castigati censes cōuenientiori nomine Cælestē
 Gratiam appellant: dicunt & scribunt: Auditis utrisq; matrone
 in edem Seraphici: senatu coacto: i diuersa uota se diuisere: Ale
 xadrinæ quadruuiae Angelā: Apoloniae ederae: **MARIAM**
 Rosolinā. Veronicæ prudentiā Vrbi prestare placebat. Laura
 Cornelia: quod nomen nō ab re positū est oratione tersa & dir
 recta ad Tribunos plebis & collegas sic alloquuta est: quādo ex
 cellentium uirorū exemplo mentē meā confirmo nemo mihi nu
 re succensere potest debetq; & si aliter q̄ uobis uideatur sensero
 huic rei ueniā exoratū uolo: Si inter collophonios: Chios: Sala
 minios: Smirneos de homero disceptatū legitur: quid nobis de
 penatibus nostris dicendū faciendū conandū relinquitur? Si
 hanc cælestē deam repudiauerimus Si Angelā: Vel Aliā prefe

cerimus: uon ne romanus inficiabimur conditorē? Si Lupam
 aspernamur (credite) maiore prope diem urbe ab aliis donatū
 iri: Si gloria trahimur: Si laude ducimur: Lupā solam principem
 designate. Nam unamquāq; prouintiam uno Principe conten-
 tam esse decet: Docuit uarro & Aristoteles: Si Lupam admitti-
 mus: aut nos Romanos docebimus: aut eis prestare uel eos aeq-
 re uidebimur: Negent finitimi Romanos nos esse Lupam
 cum uiderint errestam: & Urbis dominatricem: pecculiarem
 deā esse concedant & fateantur uelint nolint necesse est: aut illā
 a Romanis accepisse nos: aut ipsos a nobis fateri clarū est: ex al-
 tero ingenui sumus & reddimur: si aliā preter lupam errexeritis
 omnium gentium postremi eritis: Hanc ergo amplectamur ue-
 neremur: & colamus: Laura cornelia huic sententiae & termi-
 nationi astipulor: Matronæ in ueriores sententiam animis re-
 uocatis & firmatis omnibus consideratis digestis & enucleatis
 uoce preconia clamari denūtiariq; iusserūt i hæc uerba: ¶ MA-
 RIAM LVPAM omnium pulcherrimam prudentem & pre-
 stantissimam deq; Vrbe: & nobis benemeritam Omnibus im-
 peritare nuntiatur: & qui aliter senserit: dixerit: prouocaueritq;
 Piaculum esto: Matrona & uirgines Lupæ applaudentes con-
 sauiatam adoratamq; populi pompa frequentiaq; ad ædes usq;
 patrias cōcomitatæ sunt. Ex mea Cella libraria tertio nonas iu-
 lias Anno humanati dei. M. cccc. lxxxviii. Pretorem Coneglia-
 ni & rectius Corneliani agente Nicolao Præiulo Maphei filio.
 Virorum prestantissi. optimoque ac ordinis ueneti patritiatus
 Indlyto. FINIS.

Varro
 Aristoteles

Matrona-
 rum sen-
 tentia

Nicolaus
 preiulus
 pretor

Carmen Lupæ ad lectorem per Iacobum Cauicem.

Viuo per excelsos. Lupa iam cantata poetas.

Lector: & ex cultus qui canit ille fuit.

Est mihi forma potens. Cor: & genus: & manus: aurum.

Est mihi lingua ~~uocis~~: est mihi fidus amor.

Discite mortales cælesti uiuere uita.

Discite perpetua uirginitate frui.

ragry

[Faint, mostly illegible handwritten text in a historical script, likely Italian, covering the upper and middle portions of the page.]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. Cust. A.11

